

Oparzenia

Termiczne i chemiczna

Oparzenia

Oparzenia to uszkodzenia tkanek skóry pod wpływem wysokiej temperatury. Do oparzenia może dojść w wyniku polania wrzątkiem, działania na skórę środków chemicznych, promieni słonecznych czy porażenia prądem lub piorunem.

Rodzaje oparzeń ciała

Oparzenia termiczne - powstają w wyniku działania ciepła (np. wrzątku, gorącego oleju). Do oparzenia skóry może dojść już pod wpływem temperatury 42°C. Przy tej temperaturze naskórek ulega martwicy już po 6 godzinach. Przy temperaturze 55°C do oparzenia dochodzi po 3 minutach, a przy 70°C zaledwie po 1 sekundzie.

Oparzenia termiczne - cd

Temperaturą graniczną, powyżej której nieodwracalnemu uszkodzeniu ulega białko tkankowe, jest 55°C. Każda wyższa temperatura, która działa na powierzchnię ciała, powoduje uszkodzenie skóry i tkanek głębszych, czyli martwicę. Tego typu uszkodzenia zazwyczaj są nieodwracalne.

Wyróżnia się 4 stopnie oparzenia, które zależą od głębokości uszkodzenia.

Oparzenie I stopnia

Obejmuje tylko naskórek. Jego cechami charakterystycznymi są:

- zaczerwienienie skóry, czyli rumień
- lekki obrzęk
- bolesne pieczenie skóry

Rumień może być wynikiem krótkotrwałego działania pary wodnej, niezbyt gorącej wody lub silnego działania promieni słonecznych. Zaczerwienienie skóry utrzymuje się zwykle kilka dni i goi się samoistnie po złuszczeniu naskórka. I stopień oparzenia nie niesie za sobą ryzyka powstania blizny.

W tym przypadku poparzone miejsce należy trzymać pod strumieniem zimnej wody przez kilkadziesiąt sekund.

Oparzenie II stopnia

Oparzenia II stopnia mogą powstać po oblaniu wrzątkiem, gorącym olejem lub pod wpływem pary wodnej, chemikaliów itp.

Wyróżnia się **oparzenie II stopnia powierzchowne (II A)**, które obejmuje naskórek i część skóry właściwej. Pojawią się wtedy:

- zaczerwienie i obrzęk
- pęcherze wypełnione żółtawym płynem surowicznym
- Pęcherze to martwy naskórek uniesiony gromadzącym się pod nim płynem tkankowym. Obserwuje się tu silne procesy zapalne i martwicze naskórka na granicy ze skórą właściwą.
- silny ból
- Gojenie trwa około 10-14 dni. Oparzenia II stopnia A pozostawiają jedynie niewielkie przebarwienia.

Oparzenie II stopnia głębokie

Oparzenie II stopnia głębokie (II B), które obejmuje naskórek i całą grubość skóry właściwej, co objawia się:

- białą skórą z czerwonymi punktami (powierzchniowa martwica)
- bólem, który jest mniejszy niż w przypadku oparzenia w stopniu II A, ponieważ zostały uszkodzone zakończenia nerwowe.
- Czas gojenia powstałych w ten sposób ran trwa ok. 3 tygodni. Po zagojeniu się ran mogą powstać blizny.

Oparzenia III stopnia

Przy oparzeniach III stopnia obserwuje się zniszczenie całej warstwy skóry, a często i tkanek leżących głębiej. Dochodzi w ten sposób do martwicy skóry. Po wyschnięciu części martwiczej, powstają białoszare lub żółte strupy. Oparzenie III stopnia wywołuje bardzo silne bóle, przy czym powierzchnia oparzonej skóry jest niewrażliwa na dotyk. Następnie obserwuje się oddzielenie części obumarłych i wytworzenie ziarniny oraz blizny.

Tego typu oparzenia są wynikiem dłuższego działania wrzątku, gorącego oleju, a także otwartego ognia. Oparzenia III stopnia wymagają często leczenia operacyjnego przeszczepami skóry.

Oparzenia IV stopnia

Skrajną postacią oparzenia jest zwęglenie tkanek. Martwica obejmuje wszystkie tkanki, aż do kości. Widać wtedy narządy wewnętrzne, mięśnie i ścięgna.

Oparzenia IV stopnia mogą być wynikiem długotrwałego działania ognia lub oparzenia elektrycznego.

Działania ogólnoustrojowe oparzeń III i IV stopnia

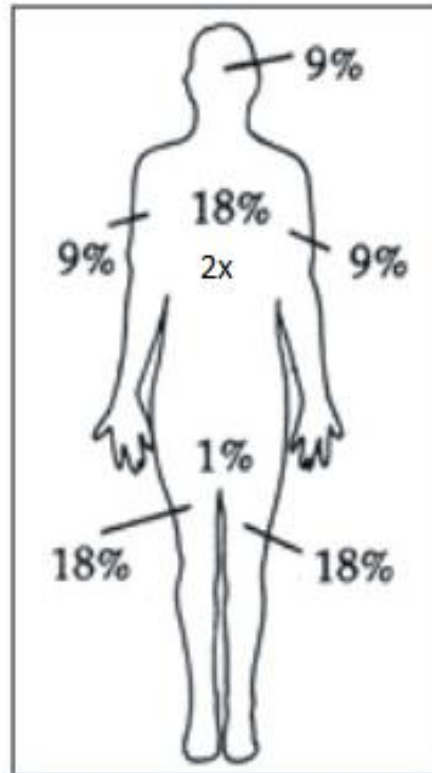
Oprócz zmian miejscowych oparzenia III i IV stopnia powodują zaburzenia ogólnoustrojowe w postaci wstrząsu hipowolemicznego (który jest wynikiem masywnej utraty wody i elektrolitów przez oparzone powierzchnie), a następnie tzw. choroby oparzeniowej, która jest wywołana bólem, utratą osocza krwi i zatruciem organizmu przez wchłaniane produkty rozpadu białka tkankowego.

Im rozleglejsza jest powierzchnia oparzona, tym większa jest ucieczka z krwi płynu wraz z białkiem do obrzękłych tkanek i pęcherzy i natężenie zmian. Zwiększa się również ryzyko wystąpienia wstrząsu. W tym przypadku obok głębokości (stopnia) oparzenia bardzo ważna jest również jego rozległość.

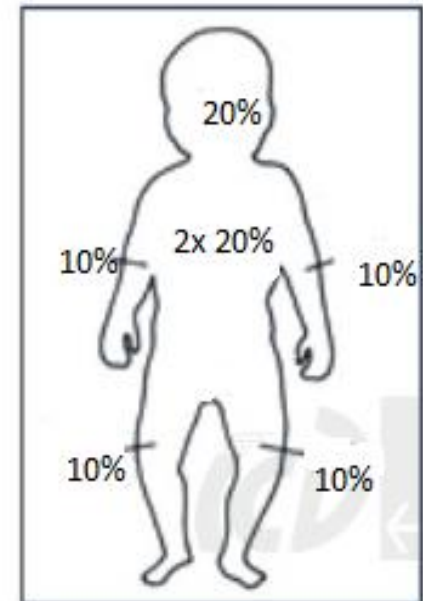
Reguła dziewiątek to sposób oceny powierzchni oparzenia u dorosłych (u dzieci jest nieco inaczej):

Zasada obliczania dłoni.

zasada dziewiątek

zasada dziesiątek

To ci się przyda

Stopnie oparzeń skóry:

- **Lekkie** – oparzenia I lub II stopnia nie przekraczają 15 % powierzchni ciała, a oparzenia III stopnia 5 %.
- **Średnie** - każde oparzenie II i III stopnia, które obejmuje 15–20% powierzchni ciała u człowieka dorosłego, a 10% u dziecka lub u człowieka w wieku starszym wymaga leczenia szpitalnego, ponieważ prowadzi do wstrząsu oparzeniowego, który stanowi zagrożenie życia. Przyczyną śmierci u młodszych dzieci mogą być już oparzeniu 10–15% powierzchni ciała.
- **Ciężkie** - oparzenia I lub II stopnia obejmujące ponad 50% powierzchni ciała, a oparzenia III stopnia powyżej 15 %. Zwłaszcza u dzieci i u ludzi w podeszłym wieku, może doprowadzić do śmierci, która następuje w ciągu 24–48 godzin po oparzeniu.

Oparzenia chemiczne

- **Oparzenia chemiczne** - są wywoływane przez środki chemiczne o żrącym działaniu, takie jak kwasy, ługi (zasady) i sole metali ciężkich. Wywołują one zmiany na skórze i błonach śluzowych, przypominające oparzenia cieplne, czyli głównie oparzenia II stopnia. W zależności od rodzaju substancji chemicznych wyróżnia się wczesne lub opóźnione działanie żrące oraz ogólnie toksyczne. Oparzenie kwasem charakteryzuje się wytworzeniem na skórze suchego strupa o różnym zabarwieniu. Z kolei oparzenie ługiem powoduje powstanie na skórze miękkiego, wilgotnego strupa o zabarwieniu białawym (tzw. martwica rozpuszczalna).

Inne oparzenia

- **Oparzenia elektryczne** - powstają w wyniku przepływu prądu elektrycznego przez ciało, czyli porażenia prądem. Źródłem prądu zazwyczaj jest domowa lub przemysłowa instalacja elektryczna lub piorun.
- **Oparzenia radiacyjne** – są wynikiem działania promieniowania radioaktywnego (RTG, UV i innych ekstremalnych czynników promiennych), a także promieniowania słonecznego.

Ważne

Kiedy koniecznie do lekarza?

Jeżeli doszło do:

- poparzenia prądem lub substancją żrącą, a długość rany jest większa niż 2,5 cm, oparzenia jamy ustnej lub dróg oddechowych, oparzenia II stopnia, a rana jest większa niż dłoń poszkodowanego;
- pojawiły się pęcherze lub uszkodzenie skóry jest głębokie;
- kiedy poszkodowany cierpi na przewlekłą chorobę układu krążenia, cukrzycę lub gdy ofiarą jest kobieta w ciąży.

Pamiętaj

- ranę zawsze opatruj w jednorazowych rękawiczkach, aby uniknąć jej zakażenia
- oparzenia nie zaklejaj plastrem
- rany nie smaruj żadną maścią ani żelem
- gdy oparzenie wymaga interwencji lekarza, poszkodowanemu nie podawaj nic do picia i jedzenia; może zaistnieć konieczność zastosowania znieczulenia, a spożyty posiłek to uniemożliwia